

JEFFREY ARCHER

A nighttime photograph of the Houses of Parliament and Big Ben in London. The buildings are illuminated with warm orange lights, and their reflection is visible in the water of the River Thames. In the foreground, a large Union Jack flag is draped across the bottom half of the image, partially obscuring the buildings.

Valtataistelu

Valtataistelu

Jeffrey Archer

Valtataistelu

SAGA Egmont

Valtataistelu
Suomentanut
Erkki Hakala
Englanninkielinen alkuteos
First Among Equals
Copyright © 1984, 2021 Jeffrey Archer ja SAGA Egmont
Kaikki oikeudet pidätetään
ISBN: 9788726966275

1. painos

Tämä kirja on suojattu tekijänoikeuslailla. Kopiointi muuhun kuin yksityiseen käyttöön sallittu ainoastaan Sagan ja kirjailijan luvalla.

Prologi

Lauantai

27.4.1991

Kuningas Kaarle III teki lopullisen päätöksen.

Vaalit oli pidetty asianmukaisesti, niin kuin kuninkaallinen julistus oli määrännyt. Äänestyspaikat oli suljettu, äänet laskettu, tietokoneet sammutettu; ja niin asiantuntijat kuin maallikotkin olivat lysähtäneet vuoteisiinsa hämmentyneinä sen jälkeen kun he olivat kuulleet lopullisen tuloksen.

Uusi kuningas ei ollut saanut unta lauantain vastaisena yönä miettiessään yhä uudelleen kaikkia niitä neuvoja joita hän oli saanut hoviväeltään viime vuorokauden aikana. Hänen tehtäväkseen jäänyt valinta ei suinkaan ollut yksinkertainen, kun otti huomioon miten äskettäin hän oli noussut valtaistuimelle.

Muutamia minuitteja sen jälkeen kun Big Ben oli lyönyt kuusi aamulla, aamulehdet tuotiin käytävään hänen makuuhuoneensa ulkopuolelle. Kuningas nousi hiljaa sängystä, puki ylleen aamutakin ja hymyili hätkähtäneelle lakeijalle avatessaan oven. Kuningas kokosi lehdet syliinsä ja vei ne aamuhuoneeseen, jotta ei häiritsisi

kuningatarta. Asetuttuaan mukavasti lempituoliinsa hän ryhtyi tutkimaan pääkirjoitussivuja. Sinä päivänä vain yksi aihe oli hänen huomionsa arvoinen. Fleet Streetin päätoimittajat olivat kaikki tulleet samaan tulokseen. Vaalien tulos ei olisi voinut olla tasaväkisempi, ja uusi kuningas oli hyvin arkaluonteisessa tilanteessa joutuessaan päättämään kenet valitsisi ensimmäiseksi pääministerikseen.

Omien poliittisten taustojensa mukaisesti useimmat lehdet tarjosivat kuninkaalle neuvoja henkilövalinnassa. Vain *Times* pidättyi sellaisista kannanotoista ja totesi vain, että hänen majesteettinsa olisi osoitettava rohkeutta ja mielenlujuutta tämän ensimmäisen perustuslaillisen kriisinsä ratkaisussa, jotta monarkia säilyttäisi uskottavuutensa nykymaailmassa.

Neljäkymmentäkolmevuotias kuningas pudotti lehdet lattialle tuolinsa viereen ja pohti jälleen ongelmia, joita henkilövalintaan liittyi. Miten kummallinen peli politiikka olikaan, hän ajatteli. Vain vähän aikaa sitten esillä oli ollut selvästi kolme eri miestä, mutta äkkiä yksi heistä ei enää ollutkaan kilvassa mukana. Jäljelle jääneet kaksi miestä — jotka eivät varmaan hekään olleet saaneet unta sinä yönä — eivät olisi voineet olla jyrkemmin erilaisia — mutta silti he olivat jollakin tavalla niin samanlaisia. He olivat molemmat päässeet alahuoneeseen vuonna 1964 ja olivat molemmat luoneet neljännesvuosisadan jatkuneen parlamenttijäsenyytensä aikana loistavan uran. Heidän yhteiseen ansioluetteloonsa sisältyivät kauppaa-, puolustus-, ulko- ja valtiovarainministerin salkut ennen kuin kumpikin oli noussut puolueensa johtajaksi.

Walesin prinssinä kuningas oli seurannut heidän toimiaan sivummalta ja oppinut ihailemaan heidän erilaista antiaan kansakunnan elämälle. Henkilökohtaisella tasolla hänen oli myönnettävä, että hän oli aina pitänyt toisesta heistä mutta samalla kunnioittanut toista.

Kuningas katsoi kelloaan ja painoi sitten soittonappia, joka oli pöydällä hänen vieressään. Kamaripalvelija, jolla oli asunaan hovin

sininen univormu, tuli huoneeseen kuin olisi odottanut oven takana koko yön. Hän asetti valmiiksi kuninkaan puvun, kun kuningas meni viereiseen huoneeseen, jossa kylpyvesi oli laskettu valmiiksi. Palattuaan kylvystä kuningas pukeutui ääneti ennen kuin istuutui pieneen pöytään ikkunan eteen syödäkseen aamiaisen. Hän söi yksin. Hän oli antanut tiukat ohjeet, etteivät lapset saisi häiritä häntä.

Kahdeksalta hän siirtyi työhuoneeseensa kuuntelemaan aamu-uutiset. Niissä ei ollut mitään uutta. Toimittajat odottivat vain tietoa siitä kumpi ehdokkaista kutsuttaisiin palatsiin suutelemaan käsiä.

Viisitoista yli yhdeksän hän tarttui puhelimeen. Hän ei sanonut muuta kuin »Tulisitteko heti tänne». Hetkistä myöhemmin huoneeseen tuli kuninkaan sihteeri. Hän kumarsi, mutta ei sanonut mitään, koska hän näki, että kuningas oli vaipunut ajatuksiinsa. Kuningas puhui vasta jonkin ajan kuluttua.

»Minä olen tehnyt päätökseni», hän sanoi hiljaa.

Takapenkkiläiset

1964–66

1

Jos Charles Gurney Hampton olisi syntynyt yhdeksän minuuttia aikaisemmin, hänestä olisi tullut jaarli ja hän olisi perinyt linnan Skotlannista, 8 800 hehtaaria maata Somersetista ja kukoistavan liikepankin Lontoon Citystä.

Kesti useita vuosia ennen kuin nuori Charles tajusi täysin, mitä kaikkea hänelle oli merkinnyt toiseksi jääminen hänen elämänsä ensimmäisessä kilvassa.

Hänen kaksosveljensä Rupert selvisi nipin napin hengissä siitä koettelemuksesta, ja seuraavina vuosina Rupert sairasti kaikki tavalliset lastentaudit ja onnistui vielä lisäämään niiden joukkoon tulirokon, kurkkumädän ja aivokalvontulehduksen niin että hänen äitinsä lady Hampton sai pelätä hänen henkensä puolesta.

Charles puolestaan oli selviytyjä ja oli saanut synnyinlahjakseen Hamptonien kunnianhimosta sekä oman että veljensä osuuden. Jo muutaman vuoden kuluttua sellaiset ihmiset, jotka olivat ensimmäistä kertaa tekemisissä veljesten kanssa, olettivat virheellisesti, että Charles oli jaarlin arvon perijä.

Vuosien mittaan Charlesin isä koetti epätoivoisesti keksiä jotakin missä Rupert veisi voiton veljestään — mutta turhaan.

Kahdeksanvuotiaina molemmat pojat lähetettiin Summerfieldsiin kouluun, jossa Hamptonit olivat sukupolvien ajan valmistautuneet kestämaan Etonin kovan opinahjon. Jo ensimmäisen kuukauden aikana Charles äänestettiin luokkansa puheenjohtajaksi, eikä mikään estänyt hänen etenemistään oppilaskunnan puheenjohtajaksi kahdentoista vuoden iässä, jolloin Rupert oli muiden silmissä »Hampton Minor». Molemmat pojat siirtyivät sitten Etoniin, missä Charles voitti ensimmäisenä lukukautena Rupertin kaikissa oppiaineissa, löi hänet soudussa joella ja hakkasi hänet puolikuoliaaksi nyrkkeilykehässä.

Kun heidän isoisänsä Bridgewaterin kolmastoista jaarli kuoli lopulta vuonna 1947, 16-vuotiaasta Rupertista tuli varakreivi Hampton ja Charles puolestaan sai nimeensä merkityksettömän etuliitteen.

Arvoisaa Charles Hamptonia suututti joka kerta, kun hän kuuli vieraiden ihmisten puhuttelevan veljeä kunnioittavasti »kunnianarvoisaksi lordiksi».

Etonissa Charles kunnostautui edelleen ja päätti koulunsa Popin — etonilaisten suljetun klubin — puheenjohtajana ja pääsi Oxfordin yliopiston Christ Church Collegeen opiskelemaan historiaa. Rupert ei noina vuosina saanut ainuttakaan kunniamainintaa. Kahdeksantoistavuotiaana nuori varakreivi palasi perheen maatilalle eläkkeeseen siellä loppuelämänsä maanomistajana. Ihmistä, jonka on määrä periä 8 800 hehtaaria maata, ei sanota maanviljelijäksi.

Oxfordissa Rupertin varjosta vapautunut Charles menestyi kuin mies, jolle yliopiston haasteet olivat jonkinlainen pettymys. Arkipäivisin hän luki sukulaistensa historiaa ja viikonloppuisin hän kävi kutsuilla tai ratsastamassa kettujahdeissa. Kun kukaan ei hetkeäkään ollut ajatellut, että Rupert antautuisi talouselämän palvelukseen, kaikki olettivat, että Charles — Oxfordista valmistuttuaan — seuraisi isänsä jälkiä Hampton's Bankissa, ensin

yhtenä sen johtajista ja sitten aikanaan pääjohtajana, vaikka nimenomaan Rupert lopulta perisi suvun osakkeet.

Tämä oletus kuitenkin muuttui, kun muuan naimakelpoinen opiskelija Somervillestä raahasi arvoisan Charles Hamptonin Oxfordin ylioppilaskunnan tilaisuuteen kuuntelemaan sir Winston Churchillia, joka harvinaisessa julkisessa esiintymisessään käsitteli väitettä »Olen mieluummin aateliton kuin lordi».

Charles istui innokkaiden opiskelijoiden täyttämän salin takaosassa vanhan valtiomiehen esityksen lumoissa. Hän ei kertaakaan irrottanut katsettaan sota-ajan suuresta johtajasta tämän älyä leiskuvan ja väkevän puheen aikana, vaikka hänen mielessään kävikin välillä ajatus, että toisenlainen syntymistilanne olisi tehnyt Churchillista Marlboroughin yhdeksännen herttuan. Siinä oli mies, joka oli hallinnut maailman näyttämöä kolmen vuosikymmenen ajan ja torjunut sitten kaikki perinnölliset arvot, joita kiitollinen kansakunta voi tarjota, niiden joukossa myös Lontoon herttuan arvonimen.

Charles ei enää milloinkaan sen jälkeen antanut muiden puhutella häntä aatelisarvolla. Siitä hetkestä asti hänen kunnianhimonsa tähtäsi pelkkiä arvonimiä korkeammalle.

Muuan toinen sinä iltana Churchillia kuunteleva opiskelija mietti omaa tulevaisuuttaan. Mutta hän ei seurannut tilaisuutta opiskelijatoveriensa tungoksesta salin takaosasta. Tuo pitkä nuorukainen, jolla oli asunaan valkoinen rusetti ja frakki, istui yksin suuressa tuolissaan lavalla, sillä se kuului hänen oikeuksiinsa Oxford Unionin puheenjohtajana. Hänen luontainen komeutensa ei ollut lainkaan vaikuttanut hänen valintaansa, koska naiset eivät vielä päässeet ylioppilaskunnan jäseniksi.

Vaikka Simon Kerslake tosiaan oli esikoinen, hänellä ei muuten juuri ollut Charles Hamptonin aseman etuja. Tavallisen asianajajan ainoana poikana hän oli oppinut arvostamaan sitä, miten paljosta

hänen isänsä oli kieltäytynyt, jotta poika saisi käydä paikkakunnan public schoolia. Simonin isä oli kuollut pojan viimeisenä kouluvuotena ja jättänyt leskelleen pienen elinkoron ja upean Mackinley-kaappikellon. Simonin äiti myi kellon viikko hautajaisten jälkeen, jotta hänen poikansa voisi käydä loppuun viimeisen luokan ja saisi nauttia kaikista niistä »ylimääräisistä» eduista, joita muut pojat pitivät itsestään selvinä. Lisäksi äiti toivoi, että Simon saisi siten paremmat mahdollisuudet päästä yliopistoon.

Ensimmäisistä kävelyaskelistaan saakka Simon oli aina halunnut jättää toverinsa jälkeen. Amerikkalaiset olisivat luonnehtineet häntä »aikaansaavaksi», mutta monet hänen ikätoverinsa pitivät häntä pyrkyrinä tai jopa röyhkeänä, aina oman kateusalttiutensa mukaan. Viimeisenä lukukautenaan Lancingissa Simon jäi valitsematta oppilaskunnan johtajaksi eikä hän pystynyt milloinkaan antamaan rehtorille anteeksi tämän kaukonäköisyyden puutetta. Myöhemmin samana vuonna hän jäi täpärästi pois Oxfordin Magdalen Collegeen valittujen luettelosta. Se oli päätös johon Simon ei halunnut tyytyä.

Saman päivän postissa Durhamin yliopisto tarjosi hänelle stipendiopiskelijan paikkaa, mutta hän torjui sen paluupostissa. »Tulevat pääministerit eivät opiskele Durhamissa», hän valisti äitiään.

»Entä Cambridge?» hänen äitinsä kysyi kepeästi.

»Ei poliittista perinnettä», Simon vastasi.

»Mutta jos sinä et kerran pääse mitenkään Oxfordiin, niin tottahan...?»

»Minä en sanonut niin», nuori mies sanoi siihen. »Minusta tulee Oxfordin yliopiston opiskelija ennen tämän lukukauden ensimmäistä päivää.»

Kun takana oli jo kahdeksantoista vuotta yllättäviä saavutuksia, rouva Kerslake oli oppinut olemaan kysymättä pojaltaan: »Miten sinä selviydyt sinne?»

Pari viikkoa ennen kuin syyslukukausi alkoi Oxfordissa Simon muutti pieneen matkustajakotiin Iffley Roadin lähelle. Pukkipöydän

ääressä huoneessa, jonne hän aikoi asettua pysyvästi, hän kirjoitti itselleen luettelon kaikista Oxfordin yliopiston collegeista, jakoi ne sitten viiteen sarakkeeseen ja suunnitteli, että hän kävisi kolmessa aina aamupäivisin ja kolmessa iltapäivisin, kunnes saisi joltakin opiskelijavalintoja valvovalta lehtorilta myöntävän vastauksen kysymykseen: »Onko uusiksi opiskelijoiksi valittujen joukossa ketään sellaista, joka ei pystykään aloittamaan opiskeluaan?»

Neljäntenä iltapäivänä, juuri kun epäily alkoi kalvaa Simonia ja hän mietti jo pitäisikö hänen sittenkin matkustaa seuraavalla viikolla Cambridgeen, hän sai ensimmäisen myöntävän vastauksen.

Worcester Collegen opiskelijavalintojen lehtori otti silmälasit nenältään ja kohotti katseensa pitkään nuoreen mieheen, jonka tummat hiukset valuivat otsalle tuuheana ryöppynä. Nuoren miehen ruskeiden silmien kiihkeä katse pysyi tiukasti lehtorissa. Alan Brown oli kahdeskymmenestoinen lehtori, jonka luona Simon Kerslake oli käynyt neljän päivän aikana.

»On», Alan Brown vastasi. »On näet käynyt niin ikävästi, että muuan nuori mies Nottingham High Schoolista oli hyväksytty opiskelemaan tänne, mutta hän sai viime kuussa surmansa moottoripyöräonnettomuudessa.»

»Mille opintosuunnalle — mitä ainetta hän pääsi opiskelemaan?» Simon puhui epätavallisen haparoivasti. Hän rukoili, ettei aineena olisi kemia, arkkitehtuuri tai klassiset kielet. Alan Brown selaili pyörivää kortistotelinettä ja näytti nauttivan pikku kuulustelusta. Hän katsoi esiin ottamaansa korttia. »Historiaa», hän totesi.

Simonin sydämen syke nousi sataankahteenkymmeneen. »Minä olin aivan vähällä päästä Magdalen Collegeen lukemaan valtiotiedettä, filosofiaa ja taloustieteitä», hän sanoi. »Voisitko te ajatella antaa tuon paikan minulle?»

Vanhempi mies ei kyennyt pitämään hymyään piilossa. Hänelle ei ollut milloinkaan, ei kahteenkymmeneenneljään vuoteen, esitetty sellaista pyyntöä.

»Koko nimenne?» hän sanoi ja asetti lasit taas nenälleen ikään kuin paneutuisi vasta nyt vakavissaan vieraansa asiaan.

»Simon John Kerslake.»

Tri Brown tarttui puhelimeen ja valitsi numeron. »Onko Nigel?» hän kysyi. »Täällä Alan Brown. Harkitsitteko te siellä Magdalenissa tässä äskettäin opiskelupaikan myöntämistä Kerslake-nimiselle hakijalle?»

Rouva Kerslake ei hämmästellyt, kun hänen pojastaan tuli myöhemmin Oxfordin ylioppilaskunnan puheenjohtaja. Hän totesi vain kiusoittelevasti, että eikö se ollut vain taas uusi astinlauta pojan matkalla pääministerin tuolille — Gladstone, Asquith... Kerslake?

Ray Gould syntyi pienessä ikkunattomassa huoneessa isänsä lihakaupan yläkerrassa Leedsissä. Elämänsä yhdeksän ensimmäistä vuotta hän asui siinä samassa kamarissa huonetoverinaan kivulloinen isoäiti, kunnes tämä kuoli 61-vuotiaana.

Raysta tuntui aluksi vain kiehtovalta elää niin lähellä tuota vanhaa naista, joka oli menettänyt miehensä ensimmäisessä maailmansodassa. Hän kuunteli aina kuin lumoutuneena, kun isoäiti kertoi hänelle tarinoita khakivormuisesta uljaasta sankaristaan — asepuke oli siististi laskostettuna isoäidin lipaston alimmassa laatikossa, mutta samalla yhä näkyvillä haalistuneessa ruskeasävyisessä valokuvassa isoäidin yöpöydällä. Isoäidin kertomukset saivat kuitenkin pian Rayn tuntemaan surua, kun hän tajusi, että isoäiti oli elänyt leskenä melkein kolmekymmentä vuotta. Lopulta isoäiti tuntui traagiselta hahmolta, sillä Ray tajusi miten vähän isoäiti oli kokenut muusta maailmasta tuon ahtaan huoneen ulkopuolella, huoneen jossa isoäidillä oli ympärillään koko omaisuutensa, myös se kellastunut kirjekuori jossa oli viisisataa arvotonta sotaobligaatiota.

Rayn isoäidin ei ollut tarpeen tehdä testamenttia, sillä Ray sai perinnöksi vain itse huoneen. Yhdessä yössä se muuttui kahden

Kun pelissä ovat kaikkein kovimmat panokset...

Kolme kunnianhimoista poliitikkoa aloittaa virkansa Westminsterissä. Nuorilla miehillä on hyvin erilainen tausta. Raymond Cloud on lihakauppiaan poika, Charles Hamptonilla on aatelineen tausta, ja Simon Kerslake on porvari.

Yli kolmen vuosikymmenen ajan he tekevät kaikkensa kiivetäkseen politiikan huippupaikalle. Mutta vain yksi voi voittaa pelin ja päästä Iso-Britannian pääministeriksi. Kuka heistä onnistuu parhaiten politiikan julmassa valtataistelussa?

Jeffrey Archerin jännittävä trilleri sijoittuu 1960-luvun Englantiin.

Jeffrey Archer (s.1940) on englantilainen kirjailija ja poliitikko. Hänet tunnetaan erityisesti "Clifton-kronikka" -kirjasarjasta, johon kuuluu seitsemän osaa. Archer on julkaissut kymmenittäin romaaneja sekä novellikokoelmia. Hän julkaisi esikoisteoksensa "Miljoonan dollarin petos" vuonna 1976.